

1. Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Biyolojik ritimler;

Ultradiyen Ritim: 24 saatten daha kısa döngüye sahip ritimlerdir. REM uykusu (ortalama 90 dk) veya büyüme hormonu salınımı (ortalama 180 dk) örnek olarak gösterilebilir.

Sirkadiyen Ritim: Ortalama 24 saatlik döngüye sahip ritimlerdir. Uyku-uyanıklık döngüsü, melatonin salgılanması, vücut ısısının düzenlenmesi, plazma kortizol seviyesinin ayarlanması gibi olaylar örnek olarak gösterilebilir

İnfradiyen Ritim: 24 saatten daha uzun döngüye sahip ritimlerdir. Menstruasyon dönemi örnek olarak gösterilebilir.

Sirkannual Ritim: Yaklaşık bir yıllık ritimlerdir. İnsan ve memeli hayvan doğumları, hayvanların göç ve kış uykuları vb. olaylar örnek olarak gösterilebilir.

CEVAP A

2. Fizyolojik Güdüler: Bu tarzdaki güdüler; cinsellik, annelik duygusu, dinlenme, zararlı maddeleri çeşitli yollardan dışarıya atma, açlık, susuzluk, soğuk ya da sıcaktan uzaklaşma gibi güdüler meydana getirmektedir. Bu gereksinimlerin yerine getirilmesi için, güdüler organizmaya baskı yapar ve bu gereksinimler doğrultusunda organizmanın davranışta bulunmasını sağlar.

Sosyal Güdüler: Bu tür gereksinimler, sonradan öğrenilmiş tarzda güdülerdir. Daha çok toplumla alakalıdır. Saygı görme, alçak gönüllü olma, başarı, güven ve hoşgörü gibi güdüler hem toplumsal hem de kişisel tarzda güdülerdir. Bu tarzdaki gereksinimler sonradan öğrenildiği için, toplumdan topluma değişebilmektedir. Öğrenilen bu güdülerin çok büyük bir kısmı sosyal nitelikteki güdülerdir.

Annelik güdüsü fizyolojik kökenlidir. B seçeneği yanlıştır.

CEVAP B

3. Ön beyin: İnsan beyninin en büyük kısmıdır. Ön beyin, uç beyin ve ara beyin olmak üzere iki kısma ayrılır.

A) Uç Beyin: Beynin kıvrımlarını üstten kapatır.

B) Ara Beyin: Bu bölgede hipotalamus, epitalamus (epifiz), talamus ve hipofiz bezinin arka bölgesi bulunur.

Limbik sistemde ön beyni temsil eder.

Medulla (omurilik soğanı) arka beyinde bulunur.

CEVAP C

4. Survey (Tarama): Belirli özelliklere sahip bir nüfusun belirli sorulara nasıl cevap verdiği çalışma konusudur. Hedef çok sayıda kişiye ulaşmaktır. Yazılı ya da sözlü mülakat şeklinde anketler kullanılır. Seçilen örneklemin, genellemeler yapılması istenen nüfusu gerçekten temsil etmesi istenir.

Survey yönteminde veri toplama tekniği olarak anket ve görüşme kullanılır. Anket, açık uçlu ya da çoktan seçmeli olarak hazırlanmış soru formudur. Anket, katılımcılara yüz yüze uygulanabildiği gibi posta ile de gönderilebilir. Ancak posta ile gönderilen anketlerin geri gelme oranı düşüktür. Diğer taraftan görüşme tekniği, yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olabilir.

Survey yöntemindeki en önemli nokta, ulaşılması gereken insan sayısı fazla olduğundan, yapılacak örneklem seçimidir. Türk vatandaşlarının yaşı ile siyasi tercihleri arasındaki ilişkiyi araştırırken survey yöntemi tercih edilir.

CEVAP E

5. Yapaycılık(Artifikalizm);

İşlem öncesi bireyin doğa olaylarının birileri tarafından yapıldığını düşünmesidir. Bu dönem bireylerinde bilimsel düşünme ve inanç oturmamıştır. Bu sebeple doğada gördüğü olayları yapay bir şekilde açıklama yoluna başvurur. Bireyin rüzgarı birisi üflüyor diye düşünmesi, bireyin yağmuru biri yukarıdan su döküyor şeklinde açıklaması. Bir durumu Yapaycılık olarak açıklayabilmek için "doğa olayı" şarttır.

CEVAP A

6. Güvensiz Bağlanma (Kayıtsız-Kaçınan bağlanma) Özellikleri

Anne Ortamdan Çıkınca Verdiği Tepki:

Bireyin ihtiyaçları karşılanmamıştır. Başka birini anneye tercih edebilir. Bebek bu durumu umursamaz Anneye alt düzey yakınlık gösterir.

Anne Ortama Dönünce Tepki :

Bebek anne ortama döndüğünde bu durumu umursamaz. Anneye alt düzey yakınlık gösterir.

CEVAP C

- 7.** Olumlu (pozitif) transfer, öğrenmelerin birbirini kolaylaştırmasıdır. Olumsuz (negatif) transfer, önceki öğrenmenin sonraki öğrenmeyi zorlaştırmasıdır. Geriye ket vurma, yeni öğrenilen bilgilerin, eskileri unutturması ya da hatırlanmasını zorlaştırmasıdır. İleriye ket vurma, eski bilgilerin yeni bilgileri unutturması veya hatırlanmasını zorlaştırmasıdır.

Soruda lisede klasik sınav sistemine koşullanan Ekin'in, üniversite sınavına hazırlanırken test tekniğine ayak uydurmada zorlandığını ifade etmiştir. Öncesinde öğrenilerek alışılan klasik sınav sistemi, daha sonra öğrenilmeye çalışılan test sistemine uyum sağlamada (öğrenmede) zorluk çıkarmaktadır. Bu durumda öğrenmenin engellenmesi veya başka bir deyişle öğrenmede zorlanma söz konusudur.

CEVAP D

- 8.** Batıl davranışta, birey bir davranışı yaptığı sırada, o davranışla ilgili olmamasına rağmen bir pekiştireç alırsa, zamanla almış olduğu bu pekiştireci o davranışla ilişkilendirir ve o davranışı yapma eğilimi gösterir. Yani bireyin davranışının tesadüfen pekiştirilmesi sonucu, bireyin bu davranışı tekrarlanması batıl davranıştır. Taraftarı olduğu takımın maçına takımının formasını giyip izleyen Sertan, takımı o maçı kazandığı için forma giyme davranışı pekişmiştir. Burada forma giyme davranışı tesadüfen pekişmiştir. Yani Sertan, formayı giydiği için takımı maçı kazanmamıştır. Takımının maçı kazanmasıyla o gün giydiği forma arasında bir ilişki yoktur. Bu durum batıl davranışa örnektir.

CEVAP E

- 9.** Duygusal zekanın beş önemli bileşeni vardır;

1. Özbilinç (Benlik bilinci): Kişinin kendisini ve duygularını tanıması, anlaması ve ifade edebilmesidir.

2. Duyguları Yönetebilmek (Kendi kendini ayarlama): Duygular oluşurken bunun nedenlerini anlamak ve o duyguyu kontrol edebilmektir.

3. Kendini motive etmek (Kendini harekete geçirebilme-Motivasyon): Kişinin kendisini ve başkalarını yöreklendirebilmesi ve yapılan bir işe odaklanarak o işin sonuçlandırılabilmesi için üretken bir biçimde çalışılması, heyecan ve istek duymasıdır.

4. Empati (Başkalarının duygularını anlayabilme): Başkalarının duygularına ve ihtiyaçlarına duyarlı olmak ve gereksinimlerine cevap verebilmektir.

5. İlişkileri yönetebilmek (İlişki Sanatı): İnsanlar arası ilişkilerde başarılı olmak ve olası problemlere çözüm getirebilme ve kriz yönetebilme becerisidir

Duygusal zeka, IQ değil EQ olarak ifade edilebilir.

CEVAP B

- 10.** Psikik enerjinin denge çabası bazı durumlarda Jung'un enantiodromia diye adlandırdığı; bilinç düzeyinde bulunan bir bileşenin, bilinçdışıdaki karşıtının zamanla ortaya çıkması eğilimine yol açabilir. Örneğin çok yoğun yaşanan sevgi bir süre sonra yerini yoğun nefrete bırakabilir. Aslında bu kavram Heraklitos'a aittir. Karşıtların düzenleyici fonksiyonunu Heraklitos "her şeyin sonunda karşıtına doğru akması gerektiği" düşüncesiyle ortaya koymuştur.

CEVAP C

11. Gerçeklik terapisine göre bireyler beş temel ihtiyaç ile dünyaya gelirler. Bu ihtiyaçlar; hayatta kalma, ait olma, güç, özgürlük, eğlencedir.

Güç / Başarı: İnsana özel bir ihtiyaç varsa; o da güçtür. İnsan türünün istediği manadaki güç, sadece bizim türümüze özgü bir şeydir. Hayvanlar tehdit altındayken, saldırgan olurlar, cinsel ilişkiye girmek isterler, yiyecek ihtiyaçındadırlar. Fakat bütün bunlar güçten değil, hayatta kalma güdüsünden kaynaklanır. Hayvanlar, örneğin; yeterli yiyeceğe sahip olduklarında saldırgan değillerdir. Güçten yola çıkan tek tür insanlardır. Güç ihtiyacı, hayatta kalma ihtiyacının yerini alabiliyor ve çoğu insanın hayatını yönetebiliyor. Güç ihtiyacı; statü, tanınma ve diğer insanların bize itaat etmesiyle karşılanabilir. Güç, nihayetinde bir özsaygı hissidir ve başkalarının beğenileni olmak ve kendine değer vererek karşılanır. İyi evlilikler ve arkadaşlıklar güç eşitliğine dayanmaktadır.

Psikolojik danışman'ın Selen Hanım'a "Geçmişte bu hataları yaptığınızı ikimizde kabul ediyoruz. O zaman bugünden itibaren bu durumu düzeltmek için neler yapabileceğimizi tartışmaya ne dersin?" demesi güç (başarı) ihtiyacıyla ilgilidir.

CEVAP B

12. İnsancıl kuram, insana değer veren, olumlu iletişimi savunan saygı temelli bir yaklaşımdır.

Bundan dolayı A, B, C, E seçenekleri doğrudur. D seçeneği yanlıştır. D seçeneğinde teselli etmek bir iletişim engeli.

CEVAP D

13. Davranışçı yaklaşımın temel varsayımı; normal davranışlar gibi sorunlu davranışlarında öğrenildiğini ve öğrenme ilkeleri ile bu davranışların ortadan kaldırılabilirliği düşüncesidir.

Dolayısıyla, uyumsuzluğun nedeninin olumsuz öğrenmeler olduğunu düşünen, olumsuz davranışların öğrenildiği gibi olumlu davranışların da öğrenilebileceğini savunan okul rehber öğretmeni davranışçı görüşü benimsemektedir.

CEVAP E

14. Varoluşçuluk, insanı anlamak için fenomenolojik bir bakış açısı benimsemiştir. Varoluşçu yaklaşıma göre, yaşamı ve yaşamayı, durmadan yaşamın sonunu düşünmeden, mümkün olduğunca içinde bulunulan anı yaşayarak kabul edebiliriz.

Okul rehber öğretmenin Mert'e, geçmişteki başarısızlıklara ve sınav sonrasında olacaklara kafa yormaması gerektiğini, daha çok içinde bulunduğu zamanı ve yeri değerlendirmesini söylemesi varoluşçu kuramın görüşlerine uygundur.

CEVAP A

15. Gestalt yaklaşımına göre, bireyin ifade edemediği duygular onun bitirilmemiş işleridir. Bu ifade edilmemiş duygular küskünlük, öfke, acı, kaygı, suçluluk, sevgi ve mutluluk gibi açığa vurulmamış, tamamlanmamış, çözülmemiş duygulardır. Perls'e göre birey "Gestalt"ı tamamlamamışsa (bütün oluşmamışsa) tam anlamıyla "şimdi ve burada" olamaz. Bu duygular tam bir farkındalık içinde yaşanmadığından, arka planda gezinip dururlar ve bireyin kendisi veya başkaları ile etkili iletişim kurmasını engeller.

"Kişileri rahatsız eden şeyler, temelde geçmişe dayalı tamamlanmadıkları işler ve kendilerini ifade edememiş oldukları iletişimlerdir. Bu yüzden pek çok kişi uykuya geçmeden önce o gün söyleyemediği sözleri düşünür." ifadesini kullanan bir psikolojik danışman gestalt yaklaşımından etkilendiği düşünülebilir.

CEVAP B

16. **Akılcı duygusal davranışçı terapi (addt):** Ellis'e göre; insanlar biyolojik olarak hem akılcı (mantıklı) olmaya ve kendini gerçekleştirilmeye hem de akılcı olmamaya (mantık dışı) ve kendine zarar vermeye programlanmıştır. İnsanlarda doğrudan kötü duygusal sonuçlara yol açan mantık dışı inançları nasıl değiştireceklerini onlara göstermek ADDT'nin temel hedefidir.

Bundan dolayı, "Bireyi mutsuz eden, yaşadıklarından çok rasyonel olmayan düşünceleridir. Bundan dolayı rasyonel olmayan düşünceler ortadan kaldırılmalı yerine rasyonel düşünceler edinildikten sonra danışanların kendilerini yenilemeleri amaçlanmalıdır" görüşü akılcı-duygusal yaklaşıma uygundur.

CEVAP C

17. Bowen'e göre aile sistemi, en az üç kuşak boyunca (Genogram) analiz edilerek anlaşılabilir. Genogram tekniği, aile bireyleri arasındaki ilişki dinamiklerini görmek, ailede nesiller boyu süren psikolojik hastalıkların tespitinde, özellikle madde bağımlılık tedavisinde (Birçok bağımlılık ailede nesiller boyu tekrarlar) kullanılır.

CEVAP D

18. Kapalı uçlu bir soru, yanıtlayanın aralarından seçim yapabileceği önceden doldurulmuş yanıt seçeneklerinden oluşurken, açık uçlu bir soru ise yanıtlayanın kendi sözcükleriyle geri bildirim vermesini ister.

Konuşmaya Açık Davet: Bu beceri, danışanın kendisini daha iyi anlatabilmesi amacıyla açık uçlu sorular sorma becerisidir. Açık uçlu sorular, danışanın kaygıları, duyguları, düşünceleri etrafında odaklaşır ve danışanın sorunlarının açığa kavuşmasını sağlar.

Sadık Bey: Dün gece geç mi yattın? -Kapalı uçlu soru

Sadık Bey: Peki geç yatmadığını söylüyorsun. Bu durumunun nedeni nedir? -Konuşmaya açık davet

Sadık Bey: Baban hakkında daha detaylı konuşmak ister misin? Seni dinlemeyi çok isterim. -Konuşmaya açık davet becerileri kullanılmıştır.

CEVAP A

19. **Kendini açma:** Danışanın kendini yalnız hissetmemesi, iç görü kazanması amacıyla, psikolojik danışmanın kendi yaşantı ve duygusuyla ilgili paylaşımında bulunmasına kendini açma denir.

Soruda verilen öncüllerde, Anıl: Seni anlıyorum. Bende bir kaç sene önce aynı başarısızlık duygusunu yaşamıştım. (III) tepkisi kendini açmaya örnektir.

CEVAP B

20. **Kendini katma:** Danışmanın, danışanın olumlu ya da olumsuz duygusuna, düşüncesine katılmasıdır.

Sen dili-Ben dili: Ben dili, bireyin karşılaştığı davranış ve durum karşısında bireysel tepkisini, kendi duygu ve düşüncelerini açıklayan ifade şeklidir. Kendimizi "ben"li cümlelerle anlattığımız zaman karşımızdakini incitmemiş, fakat kendi mesajlarımızı da vermiş oluruz.

"Sen" dili suçlama içerir ve karşımızdaki kişi doğal bir savunmaya geçer. Dolayısıyla sonuç anlaşılama, tartışma, kavgaya kadar gidebilir

Ego zedeleyici dil kullanıldığında, birey küçümsendiğini hissederek, agresifleşebilir, kendisini koruma iç güdüsüyle sert tepkiler verebilir.

Bundan dolayı A, B, D, E seçenekleri yanlıştır.

C seçeneğindeki, Tembelliğine bahaneler arayıp vicdanını rahatlatmaya çalışıyorsun. -Sen dili tepkisi doğrudur.

CEVAP C

21. **Empati:** Karşımızdakinin duygularının yoğunluğunu ve anlatımı algılama ve anlama ve onu anladığımızı karşımızdakine anlatma yeteneğidir. Empatide iki yön söz konusudur; danışanın söylediklerini anlam bakımından anlamak ve danışanın duygularını anlamak ve bunu ona iletmeştir.

Annesi zorla da olsa Selin'i odasından çıkarıp ona,ne olduğunu anlatması üzerine Selin'in sıra arkadaşıyla tartıştığını ve bu yüzden moralinin bozuk olduğunu söyleyip ağlamasına karşılık, C seçeneğinde verilen, "Sıra arkadaşınla tartıştığın için üzgünsün" ifadesi en uygun empatik tepkidir, duygu yansıtma yapılmıştır. Böylece Selin anlaşıldığı hissi yaşar.

CEVAP C

- 22. Asgari Düzeyde Teşvik:** Psikolojik danışmanın az düzeyde konuşup danışanın konuşmaya sevk edilmesidir. Danışanın söylediklerini açıklamaya başladıktan sonra psikolojik danışmanın görevi, danışanın konuşmasının devamını sağlamaktır.

Konuşmaya Açık Davet-Kapı aralayıcı: Bu beceri, danışanın kendisini daha iyi anlatabilmesi amacıyla açık uçlu sorular sorma becerisidir. Açık uçlu sorular, danışanın kaygıları, duyguları, düşünceleri etrafında odaklaşır ve danışanın sorunlarının açığa kavuşmasını sağlar.

Bu bilgilere göre;

- Danışmada, danışmanın müdahalesinin en alt düzeyde olduğu, danışanın uzun cümleler kurarak kendini ifade etmesinin sağlandığı iletişim becerisidir. -Asgari düzeyde teşvik
- Bireylerin içinde biriktirdiği duygu ve düşüncelerini rahat aktarabilmesi için uygun sorulardan faydalanılarak konuşmanın devamının sağlanmaya çalışıldığı iletişim becerisidir. -Kapı aralayıcıdır.

CEVAP C

- 23. Psikolojik danışman, danışma sürecinde danışanın kendini ifade etmekte zorlandığı durumlarda çeşitli yöntemlerle ona yardımcı olabilir. Bunlardan biri konuşmaya açık davettir.**

Konuşmaya Açık Davet: Bu beceri, danışanın kendisini daha iyi anlatabilmesi amacıyla açık uçlu sorular sorma becerisidir. Açık uçlu sorular, danışanın kaygıları, duyguları, düşünceleri etrafında odaklaşır ve danışanın sorunlarının açığa kavuşmasını sağlar.

Açık uçlu sorular, yani konuşmaya açık davet;

- Görüşmenin başlamasına yardımcı olur
- Danışanın belli bir noktada odaklaşmasını sağlar
- Danışanın dikkatini belli bir noktada odaklaştırmasını sağlar
- Psikolojik danışmanın, danışanın sözcüklerini daha iyi anlaması için belirli davranış örneklerinin ortaya çıkmasını sağlar
- Danışanın dikkatini düşünceleri üzerinde odaklaştırmasını sağlar.

Konuşmaya açık davet becerisi, somutluk, yüzleştirme, ilişkinin şimdi ve buradalığı terapötik koşullarını yerine getirmek için kullanılan bir beceridir.

Örnek: Görüşmeye başlamaya ilgili örnekler:

- Neler olup bitti?
- Bugün neler hakkında konuşacağız?
- Geçen haftadan beri neler oldu?

Belli bir noktada odaklaşmak için örnekler:

- O durum hakkında daha fazla söz eder misin?
- Anladığımı sanmıyorum, açıklama getirir misin?

Duygular üzerinde odaklaşmak için örnekler:

- Olay olduğunda neler hissettin?
- Şimdi duyguların nelerdir?

Bundan dolayı A, C, D, E seçeneklerinde iletişim engeli bulunmaktadır. B seçeneğinde açık uçlu soru sorma becerisi kullanılmıştır.

CEVAP B

- 24. Saydamlık:** Dürüstlük, içtenlik, doğruluk anlamına gelir. Psikolojik danışmanın danışma sürecinde saydam olması gerekir. Saydam olabilmesi için de kendini açma ve ilişkinin şimdi ve buradalığı önemlidir.

Ailevi problemler yaşayan Engin, okul psikolojik danışmanına başvurmuştur. Ancak danışma sırasında öfkesini kontrol edemeyerek danışmayı yarıda kesip gitmiştir. Engin diğer seansa geldiğinde psikolojik danışman "Geçen seansta sinirlenip gitmen yanlış. Sinirlene hakim olmak için çaba göstermelisin." diyerek düşüncelerini açıklamasına saydamlık denir. Açık sözlü davranmıştır.

CEVAP B

- 25. DSM-V'te maddeyle ilişkili bozukluklar ve bağımlılık bozuklukları**

1. Alkol
2. Kafein
3. Kenevir (kannabis)
4. Halüsinojenler
5. Uçucular(Tiner,benzin)
6. Opiyatlar (eroin)
7. Uyarıcılar (kokain,ekstazi)
8. Tütün ve diğer maddeler
9. Kumar olarak belirtilmektedir.

CEVAP E

26. Karşıt Olma (Karşı Gelme) Bozukluğu (KOB): Davranım bozukluğuna benzer fakat bunda aşırı fiziksel saldırganlık ve başkalarına bilerek zarar verme eğilimi yoktur. KOB'da büyüklerin sözünü dinlememe, hızsuzluk etme, yetişkinlerle tartışma ve bu yüzden öfkelenme vardır. Davranım bozukluğu olanlar tartışmayı ilk başlatan konumundadır. Oysa KOB'da tartışmayı başlatan değil, başlatılan bir tartışmada intikam alma isteği vardır. Nedenleri arasında anne-baba tutumları vardır. Bu yüzden müşavirlik hizmetine ihtiyaç duyulmaktadır. Anne-baba eğitim programları hazırlanıp, saldırganlığı azaltan ilaçlar da kullanılabilir.

Bundan dolayı Halil'in yaşadığı bozukluk karşıt olma bozukluğudur.

CEVAP A

27. Antisosyal kişilik bozukluğu: Başkalarının haklarını gözetmeyen ve hiçe sayan bir bozukluktur (Köpekbalığı taktiği)

Anti-sosyaller; aldatıcı, saldırgan, yalancı, sorumsuz ve vicdan azabı olmayan kişilerdir. Yasalara uymaz, geleceği düşünmez, verdiği zarara kendince mantıklı açıklamalar yapar. Başkalarına ya da hayvanlara ciddi şekilde zarar verme durumları gözlenir. Yaptıklarından asla pişman olmaz, üzülmez ve verdiği zararı düşünmez. Zorbalık ve vandalist davranışlar sergiler. (zorbalık türleri – vandalizm)

Soruda Sait'in okulu yakma teşebbüsünde bulunması onun antisosyal bir yapıya sahip olduğunu gösterir.

CEVAP C

28. Pika; yenilebilir olmayan kum, kağıt, sabun vb. maddelerin yenmesidir. En az 1 ay süre ile sürekli olarak, besin olmayan maddeleri yeme ile karakterize ruhsal bir rahatsızlıktır.

Nedeni: Besin eksikliği (çinko vb.), kansızlık ve yetersiz beslenmedir.

Tedavisi: Eğitim ve davranış değişikliğidir.

Soruda belirtilen Kadir'in diş macunu yemesi pika belirtileri olduğunu gösterir.

CEVAP D

29. Travma; kişinin yaşadığı veya şahit olduğu tehdit edici olaylardır (ruhsal yıkım). Ölüm, ölüm tehdidi, ciddi yaralanmalar, yoğun korku ve dehşet hissi gibi.

Travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), büyük bir stres karşısında artan kaygı ve travma ile ilgili uyarıcılardan kaynaklanır. Kaçınma ve duygusal tepkilerin azalmasıdır.

TSSB'nin Belirtileri:

- Tekrarlanan anılar ve kabuslar,
- Travmayı çağrıştıran uyarıcılardan sürekli kaçınma,
- Duygusal uyuşukluk ve uykusuzluk,
- Gürültüye karşı tahammülsüzlük,
- İrkilme,
- Ölüm ya da ciddi yaralanma gibi yoğun korku ve çaresizlik hissi,
- Travma olayına benzer olaylar yaşadığında yoğun psikolojik rahatsızlık yaşamak,
- Uyku sorunları, sinirlilik, öfke patlamaları ve sürekli tetikte olma hali.

Soruda Nalan trafik kazasında üç ay sonra kaza ve onun ilişkili şeylerden korkması, seslere karşı aşırı hassas davranması T.S.S.S ile açıklanabilir.

CEVAP D

30. Mutizm (Seçici konuşmazlık): Başka durumlarda konuşuyor olmasına karşın, konuşmasının beklendiği özgül (belirli) toplumsal durumlarda (Örneğin; okulda), sürekli bir biçimde, konuşmıyor olmasıdır. Konuşamıyor olma, söz konusu toplumsal durumda konuşulan dili bilmeme ya da o dilde rahat konuşamama ile ilişkili değildir.

Mutistik çocuklar konuşabilme yeteneğine sahiptirler. Ama bu yeteneği kendileri için yabancı ortamlarda, belirli yerlerde ve/veya belirli kişilere karşı sergileyemezler. Dilsizleşirler, susarlar, taş kesilirler ve sonuçta sadece jest ve mimiklerle veya yazılı olarak anlaşma yoluna giderler. Ama bu tutukluk çocuğun kendisini güvende hissettiği tanıdığı bildiği yakın çevresinde kendisini göstermez. Bu durum genellikle ev ortamında gözlenir. Çocuk evde sular seller gibi konuşur. Çekingelik ve/veya utangaçlıktan/tutukluktan eser dahi yoktur.

Seçici mutizm'in başlangıcı 3 – 5 yaşları arasında yani okul öncesi dönemdedir. Okul öncesinde ve genellikle de ev dışındaki ilk eğitim ortamında görülür. Seçici mutizmi başlatıcı pek çok neden araştırmacılar tarafından öne sürülmüştür. Aşırı anne koruyuculuğu, travma, anne ve baba anlaşmazlığı, doğum sırası bunlar arasındadır.

Mehmet beş aydır okul öncesine devam etmektedir. Ancak bu süre boyunca okulda hiç kimseyle konuşmaması mutizm ile açıklanabilir.

CEVAP B

31. Obsesif kompulsif bozukluk (OKB), insanların obsesyon adı verilen sürekli tekrar eden düşüncelere sahip olması ve bu düşüncenin kendisini rahatsız etmesinden ötürü, genellikle rahatlamak amacıyla ritüel veya kompulsiyon adı verilen sürekli tekrar eden davranışlarda bulunmasıyla karakterize bir durumdur. Obsesif kompulsif bozukluğa (OKB) sahip hastalar, kontrol edemedikleri düşünceleri, korkuları veya imgeleri saplantı halinde yaşarlar. Bu durum hem kendileri hem de çevresindekiler için son derece rahatsız edici olabilir.

Soruda Fatma Zehra'nın bulaşma obsesyonu ve temizlik kompulsiyonuna sahip olduğu söylenebilir.

CEVAP E

32. Demokratik tutum; Sergileyen ebeveynler çocuklarından olgun davranış beklerler ve kurallara uymalarını isterler. Sıcak ve ilgilidirler, sabırlı ve duyarlı bir şekilde çocuklarını dinlerler, aile içinde verilecek olan kararlarda çocuklarının görüşlerini alırlar. Otoriterlerden farkları ise bu ebeveynlerin aynı zamanda bağımsızlığı ve bireyselliği desteklemeleridir. Demokratik tutumun çocuklarda, gelişmiş güven duygusu, bağımsızlık, fikirlerini serbestçe söyleyebilme, girişimcilik, sorumluluk alabilme, olgunluk, arkadaş canlısı olma, yüksek okul başarısı, sosyal yönden uyumluluk, kendini geliştirme ve yaratıcı fikirler üretebilme gibi olumlu sonuçlara yol açtığı belirlenmiştir.

Baldevin ve arkadaşlarının belirttiği gibi demokratik aile ortamında büyüyen çocuklar, aile tarafından sürekli keşfetmeye ve deneme yanılma yoluyla öğrenmeye teşvik edilmektedirler. Bu nedenle de merak, planlı olma, özgün olma, yaratıcılık gibi zihinsel öğeler açısından, yüksek düzeydedirler. Ancak, bu çocuklar aynı zamanda korkusuz saldırgan kurallarına uymayan ve lider olma özelliği taşıyan çocuklar oldukları gözlenmiştir.

Bundan dolayı A, B, D, E seçenekleri doğrudur.

C seçeneği yanlıştır. Demokratik aile ortamında büyüyen çocuklar, aile tarafından sürekli keşfetmeye ve deneme yanılma yoluyla öğrenmeye zorlanmamalı teşvik edilmelidir.

CEVAP C

33. Psikolojik ölçme araçlarında bulunması gereken teknik özellikler:

Güvenirlilik: Ölçme aracının hatasız ölçme yapabilme derecesidir. Ölçme sonucunun gerçeği yansıtmamasıdır.

Geçerlilik: Ölçme aracının amaca hizmet etme derecesidir. Ölçme işleminin ölçmek istediği özelliklere başka özellikler karıştırmadan ölçme yapabilmesidir.

Kullanışlılık: Ölçme aracının maliyet, zaman ve emek açısından ekonomik olmasıdır. Ölçme aracının puanlanmasının, uygulanmasının ve hazırlanmasının kolay olmasıdır.

CEVAP D

34. Gözlem Listesi

Gözlem listesi ilgili özelliğin varlığı-yokluğu üzerine yoğunlaşır. Tek bir alan değil birçok alana yönelik soruları içerir.

CEVAP D

35. Goodenough-Harris Adam Çizme Testi, Peabody Resim- Kelime Testi, Wechsler Ölçeği, Porteus Labirentleri Testibireysel zeka testleri içerisinde sınıflandırılmakta olup Tematik Algı Testi (TAT) projektif kişilik testleri içerisinde sınıflandırılmaktadır.

CEVAP E**36. Gözlem Yetersizliği Hatası**

Gözlem için; Fırsat Yoksa
----- Ortam Oluşmamışsa
Zaman Yoksa

gözlemci ilgili kriterleri boş bırakmalıdır.

Eğer bu kriterler doldurulursa "gözlem yetersizliği hatası" oluşur.

CEVAP D

37. Ev ziyaretlerinin sonuçlarına dair bilgi okul psikolojik danışmanı, okul müdürü ya da sınıf rehber öğretmeni gibi ilgililer arasında paylaşılabilir.

CEVAP B

38. Okuma süreci başladığında bibliyoterapi süreci üç evreden geçerek tanımlanır.

1. Evre: Özdeşleşme ve Yansıtma: Kitapla birey buluşturulurken, birinci evre, okuyucunun öyküdeki kahramanın sorununu tanıyarak, kendi yaşamakta olduğu sorunla benzer ve farklı yönlerini bulup onunla özdeşim kurabilmesinin sağlanmasıdır.

2. Evre : Arınma (katarsis): Danışan hazır olduğunda, duygular ortaya çıkarılmaya çalışılarak onu rahatsız eden, bastırılan yaşantılarının ifade edilmesi, duygusal boşalmayla birlikte arınma (katarsis) ile belirli bir rahatlamanın yaşanmasına yardımcı olunur.

3. Evre: İçgörü ve bütünleşme: İlk iki evrenin ne kadar süreceği bireyin ve sorunun yapısına, danışma sürecinin dinamiklerine bağlı olarak değişir. Ancak, birey (danışan) sorunlarını kabul etme ve onlar üzerinde çalışıp nedenlerini anlamaya başladığında 3. evreye girilmiş olur.

Süpervizörüne danışanıdan; "Danışanım sorunlarını kabul etme ve onlar üzerinde çalışıp nedenlerini anlamaya başladı.....kendi yaratıcı gücünü kullanarak kendi içinde bütünlüğe ulaşmıştır" şeklinde bahsetmesi onun içgörü ve bütünleşme evresinde olduğunu gösteriyor.

CEVAP A

39. Projektif testler aşağıda tabloda gösterilmiştir

YETENEKLERİN ÖLÇÜLMESİ	İLGİLERİN ÖLÇÜLMESİ	TUTUM VE DEĞERLERİN ÖLÇÜLMESİ	KİŞİLİĞİN ÖLÇÜLMESİ	PROJEKTİF TESTLER
<ul style="list-style-type: none"> Stanford-Binet Bireysel Zeka Testi Wechsler Bireysel Zeka Testi Bebek ve Çocuk Testleri 	<ul style="list-style-type: none"> Kuder ilgi envanteri Strong meslek ilgisi envanteri Kendini Değerlendirme Envanteri Gazete haberleri testi Mesleki yönelim envanteri 	<ul style="list-style-type: none"> Bogardus Sosyal Mesafe Ölçeği Thurstone tutum ölçeği Osgood ölçeği Guttman ölçeği Likert tutum ölçeği 	<ul style="list-style-type: none"> Bell uyum envanteri Problem Tarama envanterleri Minnesota çok yönlü kişilik envanteri Edwards Kişisel tercih envanteri Guifford Zimmerman Mizaç envanteri Hacettepe kişilik envanteri Back Depresyon Envanteri Kendini Kabul envanteri 	<ul style="list-style-type: none"> Roschach Mürekkep lekesi envanteri Temamatik algı testi (TAT) Çocuklar Algılama Testi (CAT) Resim yorumlama testi Louisa Duss Psikanalitik Hikayeler Testi Gazi-Beier Cümle Tamamlama Testi

E seçeneği yanlıştır. Kohs küpleri testi 10 yaş üzeri çocuklara bireysel olarak uygulanabilen, uygulayıcının verdiği süre içerisinde, çocuğun gösterilen karttaki deseni küplerle yapmaya çalıştığı bir zekâ testidir.

CEVAP E

40. Bedirhan, psikolojik danışma ve rehberlik bölümü mezunu ve grupla psikolojik danışma alanında ilerlemek ve kendini geliştirmek istemektedir. Bu amaçla kendi gibi grupla psikolojik danışma konusunda uzmanlaşması için grup laboratuvarına katılması gerekmektedir.

Grup Laboratuvarı ya da Grup Eğitimi Laboratuvarı: Grupla psikolojik danışma alanında eğitim görenlerin grup üyesi olarak çeşitli alıştırımlar aracılığıyla kendilerini ve diğer üyeleri tanıdığı bir süreçtir.

CEVAP B

41. Grubun, üyeler için çekici olması, grubun verimliliği için kuşkusuz temel etmenlerden birisidir. Çekiliğin artmasına neden olan etmenleri, çeşitli yazarlar şu başlıklar altında inceleme konusu yaparlar:

- Grup belirli ölçülerde küçük olması.
- Gruba girmenin zor olarak algılanması.
- Grup üyelerinin özellikle yaş ve sosyoekonomik düzey açısından homojen olması.
- Grup liderinin tanınmış olması.
- Grup yaşantılarının işlev ve amaçlarıyla ilgili bilgi ve yönergelerin gruba girmeyi planlayan üyelere bildirilmesi.

Bundan dolayı (I) ve (III). öncül doğrudur. II. öncül yanlıştır. Üyelerin daha önce ve daha sonra sosyal ilişkide olmaları grupta direnci artıran bir faktördür.

CEVAP D

42. **Umut aşılama:** Grup çalışması yaşam konusunda kö-tümser bakış açısına sahip ve morali bozuk bireylere umut verir. Üyelerin grup çalışmasına olan güveni ve inancı bile tek başına iyileştirici bir güce sahiptir. Üyeler grup çalışmasına sosyal işlevselliklerini ve yaşam kalitelerini arttırma, olumsuz duygularını azaltma amacıyla dâhil olurlar. Her üyenin sorunları yaşama biçimi ve sorunlarla başa çıkma becerileri birbirinden farklıdır. Diğer üyelerin benzer sorunların üstesinden başarıyla geldiğini görmek, kendi sorunuyla ilgili umut ve iyimserlik geliştirmesini sağlar. Terapötik koşulların olduğu gruplarda üyeler başarı konusunda iyimser olurlar ve grubun iyileştirici etkisine dair umut beslerler. Umud, ait olma duygusu ve güdülenmeyi de arttırmaktadır. Lider, üyelerin amaçlarına ulaşma yolundaki her türlü gelişimi ve ilerlemeyi pekiştirdiğinde grupta umut duygusu artar ve daha olumlu bir bakış açısı gelişir.

Yaşadığım sorunlardan dolayı hep üzülürdüm, gruba ilk geldiğimde karamsardım. Benimle benzer sorunları yaşayan kişilerin bu ortamda sorunlarını çözebildiğini görünce bana cesaret geldi. Artık biraz daha iyiyim. Düşündüğüm kadar çaresiz değilim diyen grup üyesi Yalom' a göre umut aşılandığı söylenebilir.

CEVAP D

43. Grupla psikolojik danışmada, gönülsüz katılım: Özellikle ruh sağlığı alanında gerek bireysel gerekse grupla psikolojik danışmada, bir grup üyesinin gönüllü katılımı çok önemlidir. Ancak bazı durumlarda bu mümkün olamamaktadır ve danışan bireysel veya grupla psikolojik danışmaya zorunlu olarak katılmaktadır; bu duruma da “gönülsüz üyelik” denmektedir.

Gönülsüz üyelik aşağıdaki durumlarda geçerlidir:

1. Yasaklardan kaynaklanan bazı durumlar (Örneğin; mahkeme kararıyla bireyin öfke kontrolü, alkol veya uyuşturucu gibi madde bağımlılığı vb. bir konuda bir gruba katılması zorunlu tutulmuşsa veya bir psikolojik danışmana gitmesini zorunlu tutmuşsa)

2. Kurumun mevcut uygulama kuralları (Örneğin; işe yeni başlayanların iletişim becerileri konusunda veya bir kurum politikası, kuralları konusunda bir psikoeğitim grubuna katılması gerekirse)

3. Prensipler kararları (Örneğin; okul, ordu, emniyet gibi kurumlarda davranış problemleri nedeniyle disiplin sorunları olan öğrencinin/askerin/polisin kurum amiri tarafından çeşitli grup etkinliklerine veya bireysel danışma almaya yönlendirmesi)

Bundan dolayı I ve II öncül doğrudur. III. öncül yanlıştır.

CEVAP B

44. Psikolojik danışmada amaçları süreç ve sonuç amaçları diye ikiye ayırmak mümkündür.

A) Süreç amaçları danışanın değişiminin sağlanması için gerekli terapötik koşullarla ilgilidir. Danışanın koşulsuz kabul, empati, saygı saygınlık gibi genel koşulları sağlaması süreç amaçlarıdır. Bu amaçlar her danışma ortamı için genel amaçlardır. Süreç amaçlarının sorumluluğu psikolojik danışmandadır, dolayısıyla bu amaçlara ulaşım psikolojik danışman tarafından sağlanır. Danışanla sorumluluğun paylaşımı beklenmez.

B) Sonuç amaçları danışandan danışana farklılık gösteren, her danışana özel amaçlardır. Bu amaçlar danışanın problemlerine ve danışmandan beklentilerine uyumlu amaçlardır. Amaç oluşturma katı bir süreç olmaktan ziyade esnekler. Amaç oluşturma danışan ile psikolojik danışmanın sorumluluğunda olan ortak amaçlardır.

Bundan dolayı, Süreç amaçları; danışanın değişiminin sağlanması için gerekli terapötik koşullar (koşulsuz kabul, saygı, saygınlık, empati gibi). Ve bunlar her danışma için gerekli genel amaçtır. Sonuç amaçları ise; her danışana özgü özel amaçlardır. danışmaya göre farklılık gösterir.

A, B, D, E seçenekleri süreç amaçlıdır. C seçeneğinde belirtilen, sosyal becerilerin geliştirilmesi sonuç amaçlıdır.

CEVAP C

45. Başlangıç evresinde üyeler ne yapacaklarını pek bilmediklerinden, kaygınının en yüksek düzeyde yaşadığı bir evredir. Grup üyeleri daha çok lidere bağımlıdır. Etkileşim daha çok lider kanalıyla sağlanır. Bir başka deyişle, üyeler birbirleriyle, ilişkiye girmekten çok, liderle konuşmayı tercih etmektedir.

CEVAP E

46. Kapalı Gruplar: Daha önceden kaç oturum olacağı, kaç kişinin katılacağı planlanan ve daha sonraki oturumlarda gruba hiçbir üyenin alınmadığı gruplar kapalı gruplardır. Genellikle 12-14 oturum sürer. Üyeler gruba birlikte başlayıp, grubu birlikte bitirirler.

Açık Gruplar: Grupa psikolojik danışmanın sürdürdüğü ve ihtiyacı olanın gruba girip belli bir süre, on, on dört oturum gibi devam ettiği, arak ihtiyacının olmadığını hissettiğinde ya da kurumdan taburcu olduğunda, gruba katılmayı bıraktığı gruplar açık gruplardır Bu gruplarda her bir üye farklı oturumlarda sonlandırma (terminasyon) yaşar. Bu nedenle, gruptan her üye ayrılışında ve gruba her yeni üye girişinde grup sürecinde açık gruplarda gerileme (regresyon) görülebilir.

Her iki grup formatının da avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Kapalı gruplar, grubun farklı evrelerini daha rahat görebilmesi, ayrıca daha dinamikdir. Ancak kapalı gruplarda zaman sınırlaması bir dezavantaj yaratmaktadır.

Açık grupların avantajı ise daha fazla üye katılımını sağlaması ve bu sayede daha fazla kişiyle etkileşim olanağı tanınmasıdır.

Bundan dolayı A, B, C, E seçenekleri doğrudur. D seçeneği yanlıştır. "Grubun dengesi sürekli değiştiği için grubun iyileştirici etkisi azalabilir ve terapötik güçler geç ortaya çıkabilir "ifadesi açık gruplara aittir.

CEVAP D

47. Özellik-Faktör Kuramına Yönelik Eleştiriler

1. Williamson'ın (1950) insanların "mantıklı bir varlık" olduğu varsayımı tartışmaya açıktır. Meslek seçiminin duygusal boyutunu gözardı etmektedir. Araştırma bulguları bunun abartılı olarak bilişsel nitelikli bir varsayım olduğunu ortaya koymaktadır. Oysa meslek seçiminde psikolojik etmenlerin de etkisi söz konusudur.
2. Geçerliği tartışılan bir varsayım ise; meslek seçiminde herkes için tek bir doğru meslek seçimi kararı olduğudur.
3. Bireyin özellikleri ve mesleğin niteliklerini/çevresel beklentileri statik bir yapı olarak görmesi eleştirilen önemli bir noktadır.
4. Kuramsal nitelikte olmak yerine pratik uygulamalara dayalı olarak ortaya konmuştur. Analitik ve atomistik (çok küçük parçalardan oluşan) bir görüştür. Süreç, bireyin özelliklerini ve mesleğin gerektirdiği özellikleri analiz etmeye çalışan, birebir incelemeye dayalı bir uygulama gerektirir (ölç ve söyle).
5. Güdümlü, yani yönlendirici bir yaklaşımdır ve psikolojik danışman otoriter konumdadır, başat roledir.
6. Meslek danışmanlığını sadece iş arama çağındaki bireylere yardımcı bir hizmet olarak görmek, bu alandaki hizmetleri sınırlandırmaktadır.

C seçeneği yanlıştır. Meslek seçiminde herkes için tek bir doğru meslek seçimi kararı olduğunu savunmaktadır.

CEVAP C

48. Ginzberg'in mesleki gelişim dönemleri;

1. Fantazi (Hayal) Dönem	5-11 yaş:	Çocuk ilerde isteyebileceği mesleğin ne olacağını düşünür ve keyifli/hayali seçimler yapar. Modele veya özdeşim dayalı olarak da seçim yapabilir.
2. Geçici Seçim (Deneme) Dönemi	11-17 yaş:	Deneme dönemidir. Ergenlikteki birey, hoşlandıkları mesleklerle uygun seçimler yapar. 4 alt basamağı vardır.
• İlgili aşaması	11-12 yaş:	İlgilerini keşfeder. Mesleki seçimlerin ilgiler doğrultusunda belirlendiği evredir. Denemeye dayalı seçimler yapılır.
• Kapasite (Yetenek) aşaması	13-14 yaş:	Bir meslek için kendi yeteneklerini ve o mesleğe uygunluklarını daha fazla dikkate alırlar.
• Değer aşaması	15-16 yaş:	Kendi değerleri nelerdir, yaşamdan neler bekliyorlar? Bu gibi sorular meslek seçimini yönlendirir.
• Geçiş aşaması	17 yaş:	Genç, mesleğe hazırlanma süresi ve kazanç durumu gibi çalışma hayatının gerçekleri ile ilgilir. Bu dönemde seçimler geçici ve deneyseldir. İş veya ileri eğitim düşünülür.
3. Gerçekçi Dönem	18-23 yaş:	Gerçekçi seçimlerin yapıldığı dönemdir.
• Keşfetme (Araştırma) aşaması	18 yaş:	Üniversitenin ilk yıllardır. Genç, eğitim sonrası iş olanakları hakkında bilgi toplar, araştırır ve değerlendirir.
• Billurlaşma aşaması	19-21 yaş:	Tüm içsel ve dışsal faktörleri değerlendirip seçenekleri içerisinden belli bir mesleki amaca bağlanmadır.
• Belirleme	21-22 yaş:	Karar kesinleşir ve buna bağlı özel planlar yapılır.

Uyarı: Ginzberg, kuramındaki bu yaş sınırlarının çok kesin olmadığını belirtir. Bireyin gelişim hızına göre bu yaş sınırları değişebilir. Bu seçim süreci yaşam boyu değişebilir; birey işini değiştirebilir veya ara verebilir de.

Oktay üniversite okumaya başladığı gerçekçi dönemde olduğu düşünülebilir.

CEVAP A

49. Super'ın yaşam boyu kavramı; bireyin doğumundan ölümüne kadar devam eden kariyer gelişim sürecini ifade etmektedir. Super'ın Yaşam-Kariyer Gökkuşuğu'nun dış halkaları yaşam dönemleri ve yaşı belirtmektedir. Ancak yaşam dönemleri bir yandan yaş ile ilgiliyken bir yandan da yaşla ilgili değildir. Yaş ile ilgili olan bölümü keşfetme, yerleşme, sürdürme ve çöküş dönemlerinin yaşandığı yaş aralıklarıdır. Bireyler yaşamları boyunca yeni fikirler edinirler ve farklı aktivitelerle ilgilenirler. İfade edilen bu her yenilik bireylerin yeni bir döneme geçmesinde rol oynar. Dönemler arasındaki bu geçiş "maksî-döngü" kavramı ile tanımlanmaktadır. Super, her bireyin aynı yaşta, aynı şekilde bu dönemlerden geçmediğini ve dönemlerin tekrarlanabileceğini belirtmiştir. Super, bu döngülere de "mini-döngü" adını vermiştir.

Fizik Öğretmeni olan Metin Bey'in, kısa bir süre önce kendine yeni kariyer seçenekleri aramaya başlayarak aslında bir yazılım mühendisi olmak istediğini fark etmiş ve buna bağlı olarak da kendi işinden uzaklaşmaya başlaması mini döngü ile açıklanabilir.

CEVAP B

50. Ortaokul kademesi (11-15 yaş): Meslek gelişim açısından "meslekleri keşfetme ve araştırma" dönemidir. Bu kademedeki mesleki danışma ve rehberlik hizmetlerine duyulan gereksinim artmaktadır. Çünkü bu dönemde ileri eğitim veya çalışma hayatına hazırlanma konusunda karar verme ve problem çözme süreci başlar. Bu kademedeki iş yerlerine ve üst eğitim kurumlarına gezi düzenleme, öğrencilerin hayal ettikleri meslekleri sınıfta canlandırmalarını sağlama, öğrencilere ilgi, yetenek testleri uygulayarak sonuçları onlarla paylaşmak gibi etkinlikler yapılabilir.

- Karar verme ve problem çözme becerisi kazanma ve geliştirme
- Kendi özellikleri ile eğitim/meslek amaçları arasındaki ilişkiyi görme
- Güçlü ve zayıf yönlerini, yeteneklerini tanıma ve keşfetme
- Meslekleri keşfetme
- Cinsiyet/meslek alanındaki önyargıları fark etme ve sorgulama

Bu nedenle A, B, D, E seçenekleri doğrudur. C seçeneği yanlıştır. Mesleki kararda kendini sınırlandıran etkenleri (ülkedeki eğitim, iş olanakları) dikkate alma lise döneminin mesleki gelişim özelliğidir.

CEVAP C

51. Roe'nin gereksinim kuramı: Roe yaşamın ilk yıllarındaki deneyimler ile yetenekler, ilgiler ve tutumlar arasındaki ilişkileri ve bunların meslek seçimine etkisini açıklayan bazı hipotezler öne sürmüştür:

- Psişik enerji neye yönelmişse, yetenek, ilgi ve tutumlar o alanda gelişir ve özel yetenek oluşur.
- Kişilikle algılama biçimi arasında yakın ilişki vardır. İlginin yöneldiği şeyler tüm davranışları açıklar.
- İlk yaşantılardaki doyum ve hayal kırıklıkları ihtiyaçların önceliğini belirler.
- Psişik enerjinin yöneldiği alan, özel yetenek ve ilginin hangi alanda olacağını belirler.
- Çocuklukta geçirilen yaşantılar ihtiyaç örüntüsünü, bu da enerjinin yönelişini belirler.

Bundan dolayı I. ve II öncül doğrudur. III. öncül yanlıştır. Ginzberg'in kuramına ait bir varsayımdır.

CEVAP D

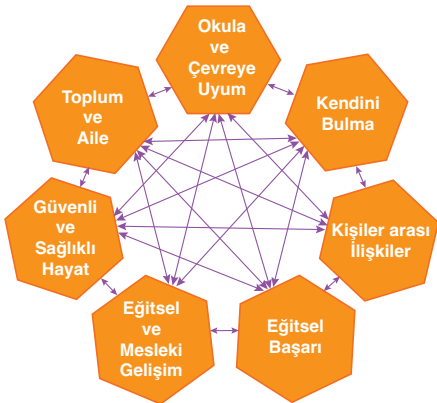
52. Krumboltz ve arkadaşları, Bandura tarafından geliştirilen genel sosyal öğrenme kuramına dayalı olarak, kariyer kararları vermenin de, bireyin çevresi ile etkileşim sürecinde oluşan bir öğrenme yaşantısı olduğunu kabul ederler. Buna göre meslek seçimi, bireyin toplumsallaşma süreci içinde birçok etkenin, karşılıklı etkileşimi ile oluşan karmaşık bir süreçtir. Bu süreci etkileyen ve biçimlendiren 4 faktör vardır:

- Kalıtımsal özellikler (ırk, cinsiyet, fiziksel görünümü özel yetenekler gibi)
- Çevresel etkenler (bireyin yetiştiği çevredeki iş ve eğitimle ilgili koşullar, mesleki olanaklar, işe alım/seçme/yerleştirme süreçleri, teknolojik olanaklar gibi),
- Öğrenme yaşantıları (bireyin yaşamı boyunca çevre ile etkileşimi sürecinde oluşan açık ya da örtük öğrenme yaşantıları)
- Göreve yaklaşım becerileri (problem çözme becerileri, çalışma alışkanlıkları, zihinsel yapılar, duygusal tepkiler, bilişsel süreçler gibi sonuçlar veya sonuçları etkileyen beceriler)

Bundan dolayı A, B, C, D seçenekleri doğrudur. HALE'in Kamu Personeli sınavını kazanıp, istediği ilde görevine başlamasında benlik kavramının rolü yoktur.

CEVAP E

53. Milli Eğitim Bakanlığı kapsamında psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde yeterlikler 3 gelişim alanı içerisinde ele alınmaktadır. Bu gelişim alanları kişisel sosyal gelişim, eğitsel gelişim ve mesleki gelişimdir. Bu üç gelişim alanıyla ilgili 7 yeterlik alanı bulunmaktadır. Aşağıda belirtilmiştir.

CEVAP B

54. **Hizmetler Modeli:** Bu model 1920'li yıllarda ortaya çıkmıştır ve modelde psikolojik danışmanların etkinlikleri oryantasyon, bireyi tanıma, bilgi verme, psikolojik danışma, yerleştirme ve izleme biçiminde altı kategoriale ele alınmıştır. Model,

1. Birinci derecede ortaöğretim yönelimli olması,
2. Rehberlik hizmetleriyle öğrenciye kazandırılacak davranışların değerlendirmeye uygun olmaması
3. Psikolojik danışmanların zamanlarını nasıl kullanmaları, hangi etkinliğe ne kadar zaman ayırmaları gerektiğinin belirsiz olması yönleriyle eleştirilmiştir.

Bundan dolayı A, B, C, D seçenekleri doğrudur.

CEVAP E

55. Mann-Whitney U testi, iki bağımsız grubun belli bir değişkene ait ortalamalarını (medyanı) karşılaştırmak için kullanılır. Yani Mann-Whitney U testi, (normal dağılım göstermeyen bir dağılımda) iki bağımsız grubun ortalamaları (verileri) arasında anlamlı farkın olup olmadığını saptamada kullanılır.

Örnek: Bir psikolojik danışman'ın hayvan hakları konusunda kadın ve erkeklerin görüşleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını araştırması.

Yirmi beş öğrenciden oluşan özel bir sınıfta kız ve erkek öğrencilerin İngilizce dersinden aldıkları notlar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını araştırırken Mann-Whitney U testi kullanılmalıdır.

CEVAP D

56. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde verilen rehberlik hizmetlerinin çerçevesini oluşturmaktadır. Kapsamlı gelişimsel rehberlik modeli kapsamında oluşturulmuştur. Sunum sistemine göre eğitim kurumlarında rehberlik hizmetleri üç kategoride verilmektedir: Önleyici ve gelişimsel hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetler.

Psikolojik danışman Kerem Bey, üniversite seçme sınavı yaklaşırken, öğrencilerine sınav kaygısıyla başa çıkma becerileri konusunda psiko-eğitim grubu oluşturması-grupla psikolojik danışma hizmeti, sunum sistemine göre iyileştirici hizmetler kategorisinde yer alır.

CEVAP B

57. Bağımlı değişken ,

- Değişimin asıl merak edildiği,
- Araştırıldığı,
- Başka değişkenlere göre değişimi incelenen
- Sonuç değişkenidir.

Soruda, şiddet içerikli film seyretmenin (bağımsız değişken) çocukların saldırganlık davranışını artırıp artırmadığı (bağımlı değişken) araştırılmaktadır. Bu araştırmada C seçeneğindeki, çocuğun oyuncak ayıcığı kaç kez vurduğu bağımlı değişkendir.

CEVAP C

58. Soruda belirtilen araştırmaya göre, katılımcılardan biri geçmişte yaşadığı duygusal bir anıyı düşünürken kaybettiği babası aklına gelir, ağlamaya başlar ve araştırmacıya kendini çok kötü hissettiği için çalışmanın bu kısmını atlamak istediğini söyler. Araştırmacı, katılımcıya tüm kısımları eksiksiz tamamlaması gerektiğini bildirmesi

- Katılımcıların araştırma sırasında yaşayabileceği risklerin azaltılması, -etik ilke ihlal edilmiştir.
- Katılımcının verdiği cevapların gizliliğinin sağlanması, ihlal edilmemiştir.
- Katılımcının araştırmaya özgür iradesiyle devam etmesi, -ihlal edilmiştir.

Araştırmacının devam etmesi yönünde zorlama söz konusu olduğu için (III). öncül, liderin duygusal konularda araştırmacının yaşayabileceği riskler azaltılmadığı ve önlemediği, müdahale etmediği için (I). öncül ihlal edilmiştir.

CEVAP E

59. Görüşmede Nevin Hanım, İntihar fikrini danışmanıyla paylaşımı, acil durum ve tehlike arz ettiği için gizlilik bozulabilir.

Dolayısıyla danışman ivedilikle durumu ailesine bildirmeli, güçlü ilişkileri aracılığıyla hastaneye psikiyatriye gitmesi içinde destek olmalıdır.

CEVAP A

60. Psikolojik danışma ve rehberlik elemanları, hizmetlerini en üst düzeyde yeterlilikte yürütmeyi amaçlarlar. Uzmanlık alanlarının, yetkilerinin sınırlarını bilirler. Yalnızca eğitim düzeylerinin ve formasyonlarının elverdiği hizmetleri yaparlar, özel bir durumla karşılaştıklarında var olan bilimsel, mesleki ve teknik kaynakların ışığında ve danışanların iyilik ve çıkarları doğrultusunda en isabetli kararları, en uygun önlemleri almaya çalışırlar. PDR elemanları; uzmanlıkları bakımından bilimsel ve mesleki düzeylerini yükseltmeye, bilgilerini sürekli olarak yenilemeye ve yaşamları boyunca kendilerini özgün uzmanlık alanlarında yetiştirmeye çalışırlar. Bunun için gerekli her tür bilimsel, mesleki, teknik ve idari kaynaklardan yararlanırlar. (TÜRK PDR DERNEĞİ)

Dolayısıyla psikolojik danışmanların bilgilerini sürekli yenilemeleri ve alandaki bilimsel gelişmeleri takip etmeleri yetkinlik ilkesiyle ilgilidir.

CEVAP C

61.

Özsaygı Geliştirici Dil	Özsaygı Zedeleyici Dil
Bireyin ego bütünlüğünü destekleyen dildir.	Bireyin ego bütünlüğünü zedeleyen dil
Saçları seyrek	Kel
Şişman	Toplu görünüyorsun

Özsaygı geliştirici dil bireyin kelimeleri seçerek kullanmasıdır.

CEVAP A

62. “Rehberlik ilke ve anlayışının sınıf ortamına ve öğretmen tavrına yansımalarıdır.” şeklinde tanımlanabilir.

Rehberlik ilke ve anlayışının;

- Sınıf ortamına, öğretmen tavrına, sınıf yönetim tarzına, öğretim materyali kullanımına, yöntem ve teknik kullanımına, öğretmen tarzına yansımalarıdır.
- Öğretmenin sınıfta olumlu bir iklim oluşturmak için “çağdaş sınıf yönetimi” anlayışlarından faydalanması
- Öğretmenin sınıf yönetimi konusunda rehberlik servisinden destek alması
- Tamamlayıcı işlev öğretmenin sınıf ortamında ders en iyi şekilde anlaşılabilir, somutlaşsın ve kaliteli bir sınıf ortamı oluşsun diye yaptığı her şeydir.

CEVAP B

63. Problemin kişiselleştirilmesi; olumsuz bir durum, eylemin dile getirilip problemin yansıtılmasında kullanılan beceridir.

“Okuldan kaçtın ve baban ile aran iyice bozuldu.” Psikolojik danışman kullandığı bu cümle ile danışanın yaşadığı yaptığı, uğradığı olumsuz bir davranışı problemin kişiselleştirilmesi ile danışana yansıtmıştır.

CEVAP D

64. Okul rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi, yıllık planın hazırlanmasını takip etme, hazırlanan planı tasdik etme ve rehberlik yürütme komisyon başkanlığını yapan ayrıca PDR servisinin eksikliklerini tamamlamakla görevli okul personeli okul müdürüdür.

CEVAP D

65. Gizlilik bireysel/grupla psikolojik danışma sürecinde uyulması gereken ilkelerdendir. Ama bazı durumlarda gizlilik şartı aranmaz.

Soruda da danışan reşit olmadığından ve cinsel istismara uğradığını itiraf ettiğinden dolayı gizlilik şartı aranmaz.

Bu durumda okul müdürü bilgilendirilmelidir. Çünkü rehberlik hizmetleriyle ilgili idari sorumluluk okul müdürüne aittir.

Melek Hanım ilk defa bu durumla karşılaştığından meslektaşlarıyla konsültasyon yaparak nasıl bir yol izlemesi gerektiği ile ilgili bilgi alışverişinde bulunabilir.

Bu tarz durumlarda sınıf rehber öğretmeni ya da ailesi bilgilendirilmez.

CEVAP C

66. BEP Geliştirme Birimi, okul müdürü veya okul müdürünün görevlendireceği bir müdür yardımcısı başkanlığında toplanır. Birime aşağıdaki ilgililer katılır:

- Özel eğitim öğretmeni
- Program hazırlamakla görevli bir öğretmen
- Psikolojik danışman
- Öğrencinin sınıf rehber öğretmeni
- İlgili alan öğretmenleri
- Öğrencinin velisi
- Öğrencinin kendisi

CEVAP E

67. **Direnç**; danışanın iyileştirici faktörlere yönelik çalışmalar yapmaması ve danışma sürecine etkin katılım sağlamamasıdır.

Bu durumda psikolojik danışman öncelikle danışanın direncini anlamak amacıyla empatik tepki vermelidir. Ayrıca danışma sürecinin bir parçası olduğunu göstermek amacıyla danışana sorumluluklar da verebilir. Ancak karşıt direnç göstermesi direnci daha da artmasına sebep olacaktır. Direkt olarak direnç gösteren danışanı anlamadan da danışmayı sonlandırmak erken bir adımdır.

CEVAP D

68. Tam ve tek mesaj, algı, duygu ve yollayanın isteği olmak üzere üç öğeden oluşur.

Algı: “Dün söylediğim halde kitabımı getirmemişsin”

Duygu: “Bu durum beni üzdü.”

İstek: “Yarın derse kitabımı getirmeni istiyorum”

CEVAP A

69. Tanılama ve değerlendirme sürecinde çeşitli araçlardan yararlanmak bir testin sonucuna göre hareket etmemek alternatiflik ilkesine yöneliktir. Bütünlük ve derinlik, bireyi etraflıca incelemek ile ilgilidir. Süreklilik, bireyin süreç içerisindeki gelişimini gözetmektir. Erkenlik ise erken tarama ve fark etme ile ilgilidir. Profesyonellik, tanılananın uzman kişilerce yapılmasıdır.

CEVAP B

70. “Size nasıl yardımcı olabilirim.” söylemi konuşmaya açık davet ile ilgilidir. “İş yaşantınızda zor günler geçiriyorsunuz?” söylemi yansıtma ile ilgilidir. “Size tam olarak güvenemedikleri için sizinle iletişim kurmaktan kaçınıyorlar.” söylemi empatik tepki ile ilgilidir. “Bu durumu değiştirdiğiniz takdirde arkadaşlarınız ile ilişkileriniz gelişecektir.” söylemi destekleme ile ilgilidir. Danışmanın süreç içerisinde kendi yaşantısından örnekler paylaşması, kendini açma tekniği ile ilgilidir. Soruda bu yönde bir bilgi yer olmadığından;

CEVAP E

71. Seçenekler incelendiğinde A, C, D, E seçeneklerinde ifade edilenler KPDR programları ile ilgili doğru bilgilerdir. Ancak B seçeneğinde ifade edilen bilgi doğru kabul edilemez. Çünkü KPDR programlarının hazırlanması sürecinde özellikle rehberlik müfredatı bölümü, sınıf içi rehberlik etkinliklerini içermekte ve bu etkinlikler psikolojik danışmanlar ile sınıf rehber öğretmenlerinin işbirliğinde yürütülmektedir.

CEVAP B

72. Esin’in yardım istediği konu; öğrenci değişim programları ve yurtdışında eğitim görme isteğidir. Bir başka deyişle öğrenci, eğitim yaşantısına katkı sağlayacak bir konu hakkında bilgi edinme isteğinden söz etmiştir. Soru kökünde rehberlik problem alanları sorulmuştur: Eğitsel rehberlik (akademik rehberlik), mesleki rehberlik(kariyer gelişimi), kişisel sosyal rehberlik (sosyal duygusal rehberlik) bireyin eğitim yaşantısına katkı sağlayacak bir konuda yardım talebinde bulunması, problem alanlarından eğitsel (akademik) rehberlikle ilgilidir.

CEVAP A

73. Grupla psikolojik danışmada bireyin katılımı gönüllülük ilkesine dayanır. Ama; mahkeme kararı gereği, kurum kuralları gereği, okul müdürünün yönlendirmesi durumlarında gönülsüz üye katılımı sağlanabilir. Bu durumda grup lideri, üyenin gelişimiyle ilgili raporu yetkili kişilere sunmalıdır. Diğer seçeneklerde gizlilik ilkesi ihlal edilmiştir.

CEVAP E

74. Bir konunun, öğretim sürecinde hangi öğretim kademesinde, hangi yaşta öğretilbileceğini belirlemek ayarlayıcı işlev kapsamındadır.

CEVAP C

75. Akran arabuluculuğu;

Çatışma yaşayan kişi ya da grupların sorunu aşmak için tarafsız üçüncü kişi yardımı ile sorunun çözümüne ilişkin ortaya konan bir iletişim sürecidir. Çatışma çözme ve arabuluculuk eğitimi alan öğrenciler kendilerine yakın yaş grubunda bulunan öğrencilere sorunlarının çözümünde yardımcı olacak etkinliklerde bulunur.

CEVAP C